

JAMNARKULT

Festival znanstvenega in
dokumentarnega filma
v parku Škocjanske jame

17. in 24. avgust 2018

Promocijsko kongresni center Pr Nanetovh
Matavun 8, 6215 Divača
Park Škocjanske jame, Slovenija

Organizator:	Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija
Finančna podpora:	Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija
Izbor programa:	mag. Vanja DEBEVEC, Darja KRANJC, Borut LOZEJ, Borut PERIC, Tomaž ZORMAN
Urednica programske knjižice:	Darja KRANJC
Postavitev:	Darja KRANJC
Grafika:	Borut LOZEJ in Darja KRANJC
Izdajatelj:	Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija

SPORED

petek, 17. avgust 2018

VEČER FILMA O NARAVI

- 20:30 - **Uvodno predavanje o specifikah snemanja naravovarstvenega filma**
Gregor ŠUBIC, režiser, producent in snemalec, Kawka Production
- 21:00 - **Risova pot, 2018**
Gregor ŠUBIC, Seth M. WILSON, Life Lynx – Zavod za gozdove Slovenije in Kawka Production
- 21:30 - **Film kot sredstvo za promocijo ogroženosti proteusa in njegovega varovanja, 2018 (*)**
Ciril MLINAR CIC, Inštitut Vodni krog
- 21:45 - **Jamska fotografija – Philippe Crochet in Annie Guiraud, 2017**
Peter GEDEI
- 21:55 - **Raziskovanje in varstvo netopirjev v Parku Škocjanske jame, 2017**
Odbor za varstvo narave UNESCO BOK in PR, Park Škocjanske jame, Slovenija in VIDEO PRO
- 22:15 - **Visit to Planinska jama, 2017 (*)**
Maja ZAGMAJSTER, Mitja PERNE in Stephanie SULLIVAN
- 22:20 - **Ex Topia, 2018**
*Aljaž CELARC in Eva PAVLIČ SEIFERT,
P L A T E A U R E S I D U E*

3

petek, 24. avgust 2018

VEČER FILMA O KULTURNI DEDIŠČINI

- 20:30 - **Where Am I?, 2017 (*)**
Manica BAŠA, Nace PERIC, Angleški dramski krožek OŠ Rudija Mahniča – Brkinca Pregarje in Navy Production
- 20:35 - **Slovenske avtohtone pasme domačih živali za kmetijstvo in prehrano, 2011**
Vida REZAR, Danijela BOJKOVSKI, Javna služba nalog genske banke v živinoreji, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

- 20:55 - **Partnersko kmetijstvo v Brkinih, 2017**
Projektna skupina študentov PARK_B, Univerza v Ljubljani
- 21:05 - **Košanska dolina, Stara Sušica 2010**
*Otmar PEČKO, Društvo Preteklost živi z nami in VASCOM
– Zavod za informiranje in videoprodukcijo*
- 21:20 - **MLADA NADA, 2016**
*Manca FILAK in Žiga GORIŠEK, Ethnocinema Production,
Produkcija Sokolski dom*

(*) Gradivo v angleškem jeziku.

V imenu Parka Škocjanske jame se zahvaljujem vsem avtorjem filmskih prispevkov in želim uspešno izvedbo tretje edicije festivala!

*Stojan Ščuka,
direktor Parka Škocjanske jame, Slovenija*

PREDGOVOR

Spoštovane obiskovalke in obiskovalci tretje izvedbe festivala znanstvenega in dokumentarnega filma v parku Škocjanske jame!

Po dvakratnih izjemno dobro obiskanih izvedbah tridnevni festivalov v letih 2012 in 2015, bomo letos ponovno oživili naš murvin vrt Promocijsko kongresnega centra Pr Nanetovh, ki je že med obema vojnama bil deležen projekcij črno-belih otroških risanih filmov, po drugi svetovni vojni pa projekcij potujočega kina Julija Bogataja iz Rodika.

Letos smo Vam pripravili v primerjavi s prejšnjimi leti številčno skromnejši, a zato nič manj zanimiv, nabor video gradiva in filmov, ki smo jih prejeli na podlagi našega poziva, in nekaj takih, ki smo jih sami našli ter se dogovorili za možnost njihovega predvajanja. Jamarsko gradivo je tokrat manj raziskovalno in bolj zgodovinsko ter poučno obarvano kot prejšnja leta, še vedno pa zasleduje kriterij, da vsaj delno prikazuje oziroma se nanaša na jame na Slovenskem. Gradivo o naravi tudi tokrat daje prednost tistemu, ki prikazuje dele nežive narave in vrste prisotne tudi na Unesco Biosfernem območju Kras in porečju Reke s katerim upravlja naš JZ PŠJ. Od tega kriterija popolnoma odstopa le film posnet na območju Triglavskega ledenika, ki smo ga po tehtnem premisleku umestili v kategorijo znanstvenega gradiva, v predvajanje pa zato, ker raziskuje problematiko, ki je tako rekoč univerzalna, tj. estetsko in čustveno zaznavanje pokrajine. Gradivo o kulturni dediščini sledi kriteriju geografske omejitve, z izjemo enega, ki obravnava avtohtone pasme domačih živali. Nobena ne izvira iz naših krajev, ampak se jih kar nekaj skozi zgodovino tu pojavlja. Z velikim veseljem smo izven konkurence, na program tega večera umestili prisrčen šolski film posnet v Brkinih, ki Slovenijo predstavlja tujcem.

Poleg prijetnega druženja ob ogledovanju zanimivih posnetkov, spoznavanja in popularizacije varstva narave in kulturne dediščine, je poslanstvo festivala o JAMah, NARavi in KULTuri spodbujati filmsko oziroma video produkcijo, ki naj zabeleži čim več vsebin s tovrstno tematiko na tem območju, ter s tem namenom tudi izobraževati ljubitelje in publiko o metodah in tehnikah snemanja znanstvenih oziroma dokumentarnih filmov. Tako smo na prvi ediciji festivala leta 2012 prisluhnili dr. Našku Križnarju, ki nam je spregovoril o pomenu ustvarjanja in zbiranja video gradiva o vsakdanjem dogajanju v naših krajih, leta 2015 pa Borutu Lozeju in Joelu Mrvcicu, ki sta predstavila trike snemanja v jamskem okolju. To prakso letos nadaljujemo s predavanjem izkušenega slovenskega režiserja, producenta in snemalca naravovarstvenih filmov, Gregorja Šubica, ki bo svoje predavanje o specifikah snemanja tovrstnih filmov podkrepil s projekcijo še čisto svežega dokumentarnega filma o naselitvi risov leta 1973 v severne Dinaride, pri nastanku katerega je sodeloval v vlogi enega od dveh direktorjev in producentov.

Da bi izobraževalno vlogo in povezavo med stroko in prebivalstvom, ki je ena od nalog JZ PŠJ kot upravljavca UNESCO biosfernega območja, v okviru tega dogodka okrepili, smo letos naredili še korak dalj. Ker želimo sodelujočim avtorjem ponuditi tudi konkretno povratno informacijo o strokovnih vidikih njihovih del, izpolnjujemo leta 2015 dano obljubo in letos prvič vpeljujemo strokovno žirijo. Ta bo tričlanska (znanstvenik iz področja večera, cineast in strokovni sodelavec JZ PŠJ iz področja večera). Vsak večer bo izbrala najboljšo gradivo/film večera po strokovni plati. Kot v prejšnjih edicijah, pa bodo gledalci tudi letos zaproseni za izbor najljubšega gradiva/filma večera. Izmed štirih gradiv/filmov, bo komisija v sestavi članov

organizacijskega odbora izbrala gradivo/film festivala, ki bo prejel NETOPIRJA kiparja Damjana Švare.

Obetamo si dva zanimiva avgustovska večera filma o naravi in filma o kulturni dediščini. Preživite ju z nami. Ozavestite kulturo in naravo krajev, kjer se nahajamo in nekoliko širše razmišljajte o njih. Navdušite se in naslednje leto tudi Vi prispevajte kak zanimiv znanstven ali dokumentarni posnetek. Skupaj lahko ustvarimo pomembno bazo gradiva o teh krajih za naše zanamce in raziskovalce. Pustimo sledove.

V imenu uredniškega odbora festivala
Darja KRANJC

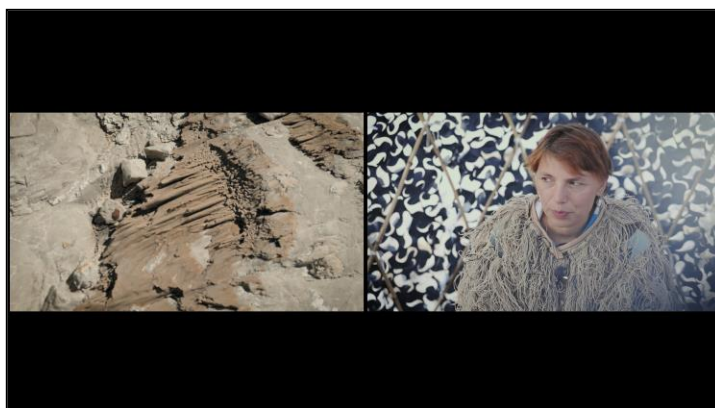
Škocjan pri Divači, julij 2018

Ex Topia

PLATE AU RESIDUE,

2018, 36:00 min

Triglavski ledenik, Slovenija

Povzetek

Ex Topia je avtorski film posnet v sodelovanju z Geografskim inštitutom Antona Melika ZRC SAZU. Film dokumentira umetniško intervencijo, izpeljano na jubilejni sedemdeseti raziskovalni odpravi GIAM ZRC SAZU na Triglavski ledenik.

Poleg merjenja ledenika je bil cilj odprave drzna raziskava dr. Aleša Smrekarja o estetski zaznavi post ledeniške pokrajine. Priložnost za sodelovanje smo ponudili javnosti preko javnega poziva, na katerega se je odzvalo več kot 400 oseb. Izbrali smo heterogeno skupino 32 udeležencev, ki je sodelovala v anketnih vprašalnikih in intervjujih.

Z namenom, da bi prekinil suhoparnost znanstvenega dela, je duo PLATEAURESIDUE prispeval celovito umetniško izkušnjo. Udeleženci delavnic so sledili posebnem protokolu, ki je obsegal nošnjo posebnih maskirnih oblek in ritualističen vstop na območje ledenika. Po končanem samostojnem raziskovanju so bili udeleženci povabljeni na intervju v maskirni šotor, v katerem so podali svoje videnje in čustvene zaznave o pokrajini.

Film je dokumentacija umetniške intervencije Ex Topia in je razdeljen v dva dela. Prvi del predstavlja uvod, ki gledalcu predstavi lokacijo in ritualističnost izkušnje v navidezni prvi osebi, drugi del pa naniza intervjuje z osmimi udeleženci projekta. Film in celotna ekspedicija sta bila izpeljana v okrnjeni izvedbi, zaradi tragične smrti enega izmed udeležencev. Film je bil dokončan kot posvetilo žalostni izgubi.

O avtorjih

PLATEAURESIDUE sta leta 1989 rojena Aljaž Celarc, geograf in umetnik, in Eva Pavlič Seifert, umetnostna zgodovinarica in teoretičarka. Njuno matično področje delovanja je stičišče in presek znanosti, umetnosti in okoljevarstva. Izražata se skozi video, fotografijo in prostorske inštalacije. Njuna dela so bila mednarodno predstavljena in sprejeta.

Posamezno in skupaj sta prejemnika nagrade Mlada sodobna fotografija 2014, zmagovalca pregleda portfolijev na festivalu Fotopub, zmagovalca nagrade TESLA 2017 in štipendista Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

Raziskava: Aljaž CELARC, Eva PAVLIČ SEIFERT, dr. Aleš SMREKAR

Snemanje in režija: Aljaž CELARC in Eva PAVLIČ SEIFERT

Montaža: Aljaž CELARC in Eva PAVLIČ SEIFERT

Kontaktne podatki: Aljaž CELARC in Eva PAVLIČ SEIFERT
Stična 55a
1295 Ivančna Gorica
ice@plateauresidue.com

Partnersko kmetijstvo v Brkinih

Projektna skupina
študentov PARK_B,
2017, 08:44 min
Brkini, Slovenija

Povzetek

Kratki film Partnersko kmetijstvo v Brkinih je nastal kot rezultat pet mesecev trajajočega interdisciplinarnega projekta Po kreativni poti do znanja, pri katerem je sodelovalo osem študentov različnih fakultet Univerze v Ljubljani (Filozofska fakulteta, Biotehnična fakulteta in Ekonomska fakulteta), ki so delali pod budnim očesom pedagoških in delovnih mentorjev. Projekt se je osredotočal na oblikovanje partnerstev v kmetijstvu, krepitev sodelovanja med kmeti in med generacijami, spodbujanje podjetniške inovativnosti, zlasti med mladimi, ter ohranjanje kmetijske dejavnosti in s tem specifične kulturne pokrajine v Brkinih. Namen projekta je bil območje in prebivalce ciljno povezati ter oblikovati tako individualna kot kolektivna partnerstva v kmetijstvu, ki lahko rezultirajo v zadrugi.

Film je rezultat več kot 15 terenskih dni v Brkinih, številnih pogovorov z lokalnim prebivalstvom ter strokovnega dela na področju razvoja podeželja. V prvem delu opisuje fizičnogeografske in družbenogeografske značilnosti Brkinov, v drugem delu pa z izseki pogovorov z domačini predstavlja probleme in izzive kot jih vidi lokalno prebivalstvo. V pedagoške namene je bil film podnaslovljen z angleškimi podnapisi. Predstavljen je bil na mednarodni konferenci na Irskem, kjer je bil odlično sprejet.

Več o projektu: http://geo.ff.uni-lj.si/raziskovanje/raziskovalni_projekti/park_b.

O avtorjih

Pri nastajanju kratkega filma je sodelovalo osem študentov iz različnih fakultet Univerze v Ljubljani: štiri geografinke s Filozofske fakultete, dve študentki ekonomike naravnih virov ter dva študenta ekonomije. Vsi avtorji so amaterji in brez posebnih multimedijskih znanj, ki so se odločili posneti kratki film z namenom promocije svojega projekta.

Raziskava: Sara UHAN, Janja SLUGA, Mija KURENT, Kristina PINTAR, Ana HITI, Katarina PLESTENJAK, Vid JANŠA in Edvin SULEJMANI

Snemanje in režija: Janja SLUGA

Montaža: Sara UHAN, Janja SLUGA, Mija KURENT, Kristina PINTAR, Ana HITI, Katarina PLESTENJAK, Vid JANŠA in Edvin SULEJMANI

Kontaktne podatki: dr. Irma POTOČNIK SLAVIČ
Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Aškerčeva 2
1000 Ljubljana
irma.potocnik@ff.uni-lj.si

Risova pot (Path of the Lynx)

Life Lynx – Zavod za gozdove Slovenije in Kawka Production, 2018, 25:00 min
Severni Dinaridi

Povzetek

Dokumentarni film *Risova pot* je nastal v okviru projekta Life LYNX, kjer sodeluje deset partnerskih organizacij iz petih držav. Ris je bil v preteklosti prisoten na celotnem območju Slovenije, dokler ni v začetku 20. stoletja zaradi pretiranega lova, izgube življenjskega prostora in pomanjkanja plena izumrl. Letos mineva 45 let od uspešne naselitve šestih risov iz Slovaške v Slovenijo, od koder so se nato razširili še v naše sosednje države. Film *Risova pot* je poklon peščici lovcev, ki so s svojim entuziazmom omogočili, da največja evropska mačka še vedno živi v naših gozdovih, njihovo število pa se zadnja leta zmanjšuje in analize kažejo, da bodo risi brez naše pomoči v nekaj letih spet izumrli. Cilj projekta Life LYNX je rešitev dinarske populacije risa pred ponovnim izumrtjem s pomočjo nove doselitve iz Romunije in Slovaške, kjer bodo imeli pomembno vlogo ponovno lovci.

O avtorju

Gregor Šubic je snemalec in direktor produkcijske hiše Kawka Production, biolog in naravovarstvenik. V letih med 2003 in 2018 je posnel 25. dokumentarnih filmov na temo ptic in narave.

Režija: Gregor ŠUBIC in Seth M. WILSON

Scenarij: Sandra RŽEN in Gregor ŠUBIC

Montaža: Svetlana DRAMLIČ JOVIČIĆ in Gregor ŠUBIC

Produkcija: Projekt Life LYNX – Zavod za gozdove Slovenije

Koprodukcija: Kawka Production in Seth M. Wilson

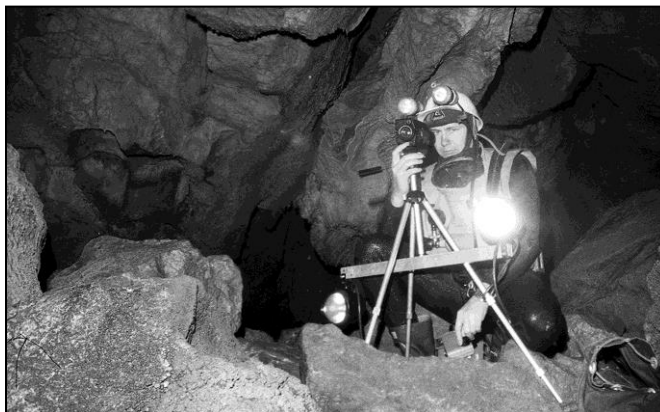
Distribucija: Gregor ŠUBIC

Kontaktne podatki: Gregor ŠUBIC
Tratnikova 56
1000 Ljubljana
gregor.subic@gmail.com

Film kot sredstvo za promocijo ogroženosti proteusa in njegovega varovanja

Inštitut Vodni krog, 2018,
11:00 min
Slovenija, Jugoslavija

Povzetek

Ob častitljivi 250. obletnici znanstvenega opisa človeške ribice, ki jo slavimo letos, se spominjamo tudi prvega snemanja človeške ribice v njenem naravnem okolju in prvega filma o potapljaških raziskavah v kraških jamah v Sloveniji in tedanji Jugoslaviji.

Snemanje filma Med jamskimi potapljači je potekalo med letoma 1982 in 1983 v Veselovi in Planinski jami, kjer so bili narejeni tudi prvi posnetki proteusa v naravi. Čeprav je bil film posnet z razmeroma skromno opremo in ob še skromnejših izkušnjah, je prvi film dosegel neverjeten uspeh, tako pri publiki kot pri strokovnih žirijah. Prejel je več priznanj in nagrad, na festivalu podvodnega filma v Linzu pa celo glavno nagrado festivala, tj. zlato medaljo Hansa Hassa.

Danes, v času izjemno zmogljivih digitalnih nosilcev slike, LED svetlobne tehnologije ter lahkih in zmogljivih akumulatorjev, si težko predstavljamo kako je potekalo snemanje pred nekaj desetletji. Kamera formata Super 8 mm, s katero je bil prvi film posnet, je imela kolut filma le za 5 minutno snemanje, Bolexova šestnajstica, ki smo jo uporabljali pozneje, pa še manj. Vanjo se je lahko vstavilo le kolut s 30,5 m filma, ki se je odvrtil že v manj kot treh minutah. Najhuje pa je bilo, ker se je dalo rezultate snemanja videti šele po dveh ali treh tednih, ko so se filmi vrnili iz razvijanja. Montaža filmskih posnetkov pa je bila posebna zgodba, nepredstavljiva za današnji čas.

Od takrat je bilo v produkciji Cicifilm posnetih več kot 60 dokumentarnih naravoslovnih filmov, od tega okoli 20 takih, ki so govorili o proteusu. Drugi so prav tako predstavljali pomembnost vode in vodno življenje.

Zakaj sem se odločil za film? Za gibljivo sliko? Za to najbolj zahtevno in najdražje medijsko sredstvo? Preprosto zato, ker je film najmočnejše medijsko sredstvo za predstavitev neke dejavnosti, nekega dogodka, novice ali problema. Vsebinske informacije, ki jo želimo objaviti, lahko najbolj prepričljivo predstavimo z zgodbo v živi sliki. Na ta način prikazana zgodba nam seže globlje v zavest ali nam celo popolnoma spremeni mišljenje in predstavo. Raziskave spomina so pokazale, da človek od branja besedila zadrži le deset odstotkov, medtem ko mu iz filma ostane kar 95 odstotkov sporočila. S pomočjo filma zlahka razkrivamo, naj bo to globalno segrevanje, genocid morskih psov ali problematiko pitne vode. Je odlično sredstvo za dokumentiranje, izobraževanje, promocijo znanosti. V našem primeru še posebej za promocijo ogroženosti kraške podzemne vode in življenja v njej.

O avtorju

Ciril Mlinar se ukvarja s filmom, videom in fotografijo ter s podvodnim raziskovanjem in raziskovanjem kraških jam. Snema predvsem dokumentarne naravoslovne filme, za katere pogosto piše tudi scenarije in jih režira. Iz svojega obširnega arhiva je zmontiral serijo kratkih filmov, ki celovito predstavljajo podvodni in jamski svet Slovenije. S predavanji in projekcijami

v živi sliki predstavlja manj znana in novo odkrita okolja šolarjem, dijakom in študentom ter širši publiki vseh generacij. V produkciji cicfilm, specializirani za podvodni in speleološki film, ves čas nastajajo novi filmi, ki predstavitev sproti dopolnjujejo.

Scenarij, režija,

snemanje, montaža: Ciril MLINAR CIC

Montaža: Ciril MLINAR CIC

Produkcija: Inštitut Vodni krog

Distribucija: Ciril MLINAR CIC

Kontaktne podatki: Ciril MLINAR CIC
Dvorakova 13
1000 Ljubljana
ciril.mlinar@quest.arnes.si

Jamarska fotografija – Philippe Crochet in Annie Guiraud

Peter GEDEI, 2017,

07:35 min

Dimnice, Slovenija

12

Povzetek

Film predstavlja kratek portret slovitnega jamskega fotografa Philippe Crocheta, ki z Annie Guiraud ustvarja nepozabne jamske fotografije. Spremljamo ju v jami Dimnice in se skozi njuno pripoved spoznamo z jamsko fotografijo, ki nastaja v prostorih s popolno temo. Fil je opremljen s slovenskimi podnapisi.

O avtorju

Peter Gedei je mednarodno uveljavljeni jamski fotograf, ki se s to zvrstjo fotografije ukvarja že skoraj 30 let. Poleg fotografije se občasno loteva tudi video projektov.

Snemanje: Peter GEDEI

Montaža: Peter GEDEI

Produkcija: Peter GEDEI

Kontaktne podatki: Peter Gedei
Polje 364
1260 Ljubljana
petergedei@gmail.com

Raziskovanje in varstvo netopirjev v Parku Škocjanske jame

Odbor za varstvo narave
UNESCO BOK in PR, Park
Škocjanske jame, Slovenija in
VIDEO PRO, 2017, 19:23 min
Škocjanske jame in okolica,
Slovenija

Povzetek

Film o raziskovanju in varstvu netopirjev v Parku Škocjanske jame prikazuje in opisuje življenje in pomen netopirjev na tem območju ter prostovoljno delo članov Odbora za varstvo narave pri ohranjanju biotske pestrosti v sodelovanju s strokovnimi sodelavci JZ PŠJ in Centra za kartografijo favne in flore.

O avtorjih

Odbor za varstvo narave UNESCO Biosfernega območja Kras in porečja Reke je bil ustanovljen leta 2014 z namenom aktivnega sodelovanja tamkajšnjih prebivalcev pri ohranjanju narave s sodelavci iz JZ PŠJ in zunanjimi strokovnjaki. Člani odbora so se pridružili monitoringom netopirjev, ki jih v parku izvaja Center za kartografijo favne in flore. S skupnim vztrajnim delom nam je uspelo evidentirati pet novih vrst netopirjev znotraj ožjega zavarovanega območja in v prihodnosti želimo razširiti raziskave na celotno biosferno območje, tj. na vplivno in tranzicijsko. Film je celovit prispevek o varstvu in raziskovanju netopirjev na območju parka Škocjanske jame in je namenjen izobraževanju in ozaveščanju širše javnosti.

Režija: Mario BENKOČ, Sitka TEPEH, Vanja DEBEVEC, Primož PRESETNIK

Snemanje in montaža: Jure ŠKRLEP in Tomaž ZORMAN

Produkcija: JZ Park Škocjanske jame, Slovenija

Koprodukcija: VIDEO PRO

Kontaktne podatki: JZ Park Škocjanske jame, Slovenija
Škocjan 2
6215 Divača
psj@psj.gov.si

Visit to Planinska jama

Maja ZAGMAJSTER, Mitja
PERNE in Stephanie
SULLIVAN, 2015, 03:04 min
Planinska jama, Slovenija

Povzetek

Otroci obišejo Planinsko jamo, kot primer izjemne naravne jame, ki obenem skriva številne sledi delovanja človeka. V njej spoznajo najrazličnejše živali, netopirje, jamske pajke, jamske rake in človeško ribico. Srečajo pa se tudi z znaki človeške prisotnosti, kot je npr. umetni tunel vklesan v živo skalo. V Planinski jami je mogoče opazovati podzemno sotočje dveh rek, Raka in Pivke, ki pritečeta skupaj vsaka iz svoje smeri in kanala. Obisk se za otroke konča z doživetjem popolne teme, kar je mogoče le v podzemni jami.

Idejo za izobraževalni film je avtorjem dala Katarina Kosič Ficco s posredovanjem pobude snovalcev spletne strani CavesLive.org za izdelavo kratkega filma o izkušnji obiska Planinske jame. Film je samostojna enota, a je vključen v kolaž prispevkov na omenjeni spletni strani. Nastal je v samoprodukciji, avtorji pa prihajajo iz Društva za raziskovanje jam Ljubljana. Sodeloval je tudi član Jamarske sekcije pri planinskem društvu Tolmin.

O avtorjih

Maja Zagmajster je speleobiologinja, ki se ukvarja z raziskovanjem razširjenosti in ekologije podzemeljskih živali in netopirjev. Poleg raziskovalnega in naravovarstvenega dela jo zanima tudi promocija zanimivosti podzemeljskega sveta, predvsem njegove ranljivosti in ogroženosti. (Foto: Teo Delić)

Matija Perne je raziskovalec in jamar. V okviru Društva za raziskovanje jam Ljubljana je sodeloval pri odkrivanju jam na različnih koncih Slovenije. Udeležuje se fotografskih jamarskih odprav, navadno kot pomočnik. Filme ustvarja le izjemoma. (Foto: Uroš Kunaver)

Stephanie Sullivan prihaja iz ZDA in se je leta 2016 preselila v Slovenijo, kjer lektorira besedila v angleškem jeziku. Kadar ni za računalnikom, je v jamah, v gorah, na kolesu, ali pa v gozdu nabira divje rastline. (Foto: Uroš Kunaver)

Režija: Maja ZAGMAJSTER in Matija PERNE

Snemanje: Maja ZAGMAJSTER in Matija PERNE

Montaža: Perica RAI

Samoprodukcija in samodistribucija

Kontaktne podatki: Maja Zagmajster
maja.zagmajster@bf.uni-lj.si

Where Am I?

*Angleški dramski krožek OŠ
Rudija Mahniča – Brkinca
Pregarje, 2017, 05:10 min
Pregarje, Slovenija*

Povzetek

Učenci angleškega dramskega krožka na OŠ Rudija Mahniča - Brkinca Pregarje so pod vodstvom mentorice Manice Baša pripravili kratko in preprosto predstavitev Slovenije, v kateri skušajo z malo besedami sporočiti veliko.

O režiserki

Manica Baša je prevajalka in učiteljica angleščine. V knjižni obliki je izšlo več kot trideset naslovov njenih prevodov leposlovja in poljudnoznanstvenih vsebin. Po dobrem desetletju prevajanja se je delno zaposlila v šoli in začela svoje jezikovno znanje predajati mlajšim generacijam.

Oba poklica opravlja predano in ustvarjalno ter z veseljem do preizkušanja novosti. Tako je nastal tudi filmček v okviru angleškega dramskega krožka, ki ga vodi na šoli. To je njen prvi filmski projekt.

15

Scenarij, režija

In snemanje: Manica BAŠA

Montaža in produkcija:

Nace PERIC, Navy Productions

Distribucija:

OŠ Rudija Mahniča – Brkinca Pregarje

Kontaktne podatki:

OŠ Rudija Mahniča – Brkinca Pregarje
Pregarje 18
6243 Pregarje
manica.basa@gmail.com

Slovenske avtohtone pasme domaćih živali za kmetijstvo in prehrano

*Javna služba nalog genske
banke v živinoreji, Oddelek za
zootehniko Biotehniške
fakultete Univerze v Ljubljani,
2011, 17:01 min
Slovenija*

Povzetek

V filmu so predstavljene slovenske avtohtone pasme domačih živali pomembne za kmetijstvo in prehrano: lipicanski konj, slovenski-hladnokrvni konj, posavski konj, cikasto govedo, krškopoljski prašič, jezersko-solčavska ovca, bovška ovca, belokranjska pramenka, istrska pramenka, drežniška koza, štajerska kokoš in kranjska čebela. Vse te pasme so slovenska kulturna in naravna dediščina in imajo bistveno vlogo pri ohranjanju biotske raznovrstnosti, kulturne krajine in podeželja.

Film je bil posnet v okviru dolgoročnega Programa varstva biotske raznovrstnosti v živinoreji, ki ga financira Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V filmu je predstavljena vloga Javne službe nalog genske banke v živinoreji, ki ima ključno nalogo na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti v živinoreji in ima za to delo podeljeno koncesijo.

O avtoricah

Doc. dr. Vida Rezar je bila rojena 17. junija 1973 v Celju. Po dodiplomskem študiju zootehnike na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani je leta 2003 doktorirala na isti fakulteti in leta 2010 pridobila naziv docentke s področja prehrane. Zaposlena je na Biotehniški fakulteti, na Oddelku za zootehniko. Živali jo spremljajo tako pri njenem delu kot v prostem času, ko v roke vzame fotoaparata ali kamero.

Mag. Danijela Bojkovski je bila rojena 23. avgusta 1969 v Mariboru. Po dodiplomskem študiju zootehnike na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani je leta 2003 magistrirala na Imperial college of London iz ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zaposlena je na Biotehniški fakulteti, na Oddelku za zootehniko in dela na Programu varstva biotske raznovrstnosti v slovenski živinoreji.

Scenarij, režija: Vida REZAR in Danijela BOJKOVSKI

Montaža: Vida REZAR

Produkcija: ATM Kranjska Gora

Kontaktne podatki: Javna služba nalog genske banke v živinoreji
Jamnikova 101
1000 Ljubljana
01 320 3995
genska.banka@bf.uni-lj.si

Košanska dolina, Stara Sušica

*Društvo Preteklost živi z nami
in VASCOM, 2010, 11:50 min
Košanska dolina, Slovenija*

Povzetek

Osnovna nit pričujočega kratkega filma je bivalna in delovna kultura v majhni, hkrati pa eni najstarejših vasi v

občini Pivka, – Stari Sušici. To ostalino naših prednikov so se maloštevilni kražani odločili iztrgati pozabi in jo ohraniti poznejšim rodovom na različne načine, tudi z bogato etnološko zbirko na Zgonarjevi domačiji, ki je poleg drugih vaških znamenitosti postala svojevrsten hram za vsakoletne različne kulturne in družbene prireditve. Stara Sušica je ponovno postala vas, ki živi.

O avtorju

Avtor, scenarist in režiser filma je Otmar Pečko, upokojeni novinar in urednik TV Slovenija. Ves delovni staž je posvetil novinarskemu poklicu kot poročevalec in reporter aktualnih dogodkov doma in po svetu. V tem času je pripravil niz dokumentarnih filmov in bil mentor mladim novinarjem, še posebej kot dolgoletni urednik TV Dnevnika in TV Tednika, ene najstarejših rednih tedenskih in najbolj gledanih oddaj na TV Slovenija.

Avtorji: Otmar PEČKO, Alenka BEVČIČ, Janko BADOVINAC, Siniša RENČOV, Aleksander KUŠLAN

Scenarij in režija: Otmar PEČKO

Montaža: Aleksander KUŠLAN, VASCOM Pivka

Samodistribucija

Kontaktne podatki: Društvo Preteklost živi z nami
Stara Sušica 20
6256 Košana
otmar.pecko@siol.net

MLADA NADA

*Ethnocinema production in
Produkcija Sokolski dom,
2016, 65:00 min
Ilirska Bistrica, Slovenija*

Povzetek

Dokumentarni film MLADA NADA prikazuje petdeset let razvoja Mladinskega kluba Nade Žagar, enega izmed najstarejših mladinskih klubov v Sloveniji, ki je v svojem pol stoletnem delovanju prerasel iz lokalnega kluba v prizorišče svetovnega glasbenega dogajanja. Film prehaja iz specifično lokalnega razumevanja prostora do širšega pogleda in analize pomembnosti tovrstnih samoniklih in alternativnih prizorišč v Sloveniji. Mladinski klub Nade Žagar (MKNŽ) s svojim neumornim delovanjem kljubuje času in spremembam v družbi

ter skrbi za ohranjanje kreativnega in zdravega okolja za mlade, tako v Ilirski Bistrici kot tudi drugje.

O avtorjih

Manca Filak in Žiga Gorišek sta končala magistrski študij etnologije in kulturne antropologije na Univerzi v Ljubljani. Aktivna sta predvsem na področju vizualne antropologije, kot avtorja številnih etnografskih in dokumentarnih filmov, ki so bili predvajani na različnih mednarodnih filmskih festivalih po Evropi.

Scenarij in režija: Manca FILAK in Žiga GORIŠEK

Snemanje in montaža: Manca FILAK in Žiga GORIŠEK

Produkcija: Ethnocinema production

Distribucija: Manca FILAK

Kontaktne podatki: Manca FILAK
Krakovski nasip 18
1000 Ljubljana
manca.filak@gmail.com

STROKOVNA ŽIRIJA

18

Gregor ŠUBIC, biolog, naravovarstvenik, režiser, snemalec in direktor produkcijske hiše Kawka Production.

[VEČER FILMA O NARAVI]

>Izbrana filmografija:

- 2013: Sredozemski vranjek - SIMARINE-NATURA (13 min 30 s); Vrsta dela: direktor, direktor fotografije, montažer; Produkcija: Kawka Production; Naročnik: DOPPS-BirdLife Slovenia (SLO)
- 2014: UPKAČ (16 min); Vrsta dela: direktor, direktor fotografije, montažer; Produkcija: Kawka Production; Naročnik: DOPPS-BirdLife Slovenia (SLO)
- 2016: Living Well in Harmony with a Drin (17 min); Vrsta dela: direktor, direktor fotografije, montažer; Produkcija: Kawka Production; Naročnik: MIO ECSDE (GR), BirdLife International (UK), CEPF (USA)
- 2016: Drava River – A present of Nature for all Generations (24 min 20 s); Vrsta dela: direktor, direktor fotografije, montažer; Produkcija: Kawka Production; Naročnik: DOPPS-BirdLife Slovenia (SLO)
- 2016: The Endangered Treasure of Ulcinj (17 min); Vrsta dela: direktor, direktor fotografije, montažer; Produkcija: Kawka Production; Naročnik: BirdLife International (UK), CEPF (USA), EURONATUR (GER)
- 2017: Scientists for Vjosa (3 min 15 s); Vrsta dela: direktor, direktor fotografije, montažer; Produkcija: Kawka Production; Naročnik: RiverWatch (AUT)
- 2018: LIFE ARTEMIS, (20 min); Vrsta dela: direktor, direktor fotografije, montažer; Produkcija: Kawka Production; Naročnik: Slovenian Forest Service (SLO)
- 2018: Risova pot (25 min); Vrsta dela: direktor, koproducent; Produkcija: ZGS – Life Lynx; Korodukcija: Kawka Production; Naročnik: Slovenian Forest Service (SLO)

Jure ČERNEC, direktor fotografije in filmski snemalec tako igranih kot dokumentarnih filmov ter predavatelj na Višji strokovni šoli v Sežani smer Fotografija in Video.

[VEČER FILMA O NARAVI in VEČER FILMA O KULTURNI DEDIŠČINI]

>Izbrana filmografija:

- 2013: Priletni parazit ali kdo je Marko Breclj (38 min); Vrsta dela: direktor fotografije, snemalec; Produkcija: RTV Slovenija (SLO)

- 2015: Križ in kladivo (68 min); Vrsta dela: direktor fotografije; Produkcija: Studio Legen; Koprodukcija: RTV Slovenija (SLO)
- 2016: Nara Petrovič = človek (62 min 14 s); Vrsta dela: direktor fotografije; Produkcija: Luksuz DZMP; Koprodukcija: Katapult (SLO)
- 2018: Rojen za umret (15 min); Vrsta dela: direktor fotografije; Produkcija: Fatamorgana; Koprodukcija: Slovenski filmski center (SLO)

>Nagrade:

Nagradi za najboljši film na Slovenskem filmskem festivalu 2011 ter Medias Central European Film Festival 2012 za film Arheo.

Dr. Naško KRIŽNAR, etnolog, arheolog in vizualni antropolog, upokojeni znanstveni svetnik in vodja Avdiovizualnega laboratorija Inštituta za slovensko narodopisje pri ZRC SAZU, dolgoletni predavatelj vizualne antropologije na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem ter dolgoletni vodja Poletne šole vizualne etnografije in festivala Dnevi etnografskega filma. Njegova izbrana filmografija v knjigi Vizualna antropologija: Osebne izkušnje in institucionalni vidiki, ki je izšla pri ZRC SAZU leta 2015 obsega 107 enot. Spodaj navajamo le nekaj naslovov.

[VEČER FILMA O KULTURNI DEDIŠČINI]

>Izbrana filmografija:

- 1972: Leteča procesija (320 m); Vrsta dela: režiser, scenarist; Produkcija: Viba film (SLO)
- 1977: Galjevica (17 min 30 s); Vrsta dela: snemalec, montažer; Produkcija: Oddelek za etnologijo FF UL (SLO)
- 1979: Planšarstvo v Bohinju (182 m); Vrsta dela: režiser, scenarist; Produkcija: DDU Univerzum (SLO)
- 1979: Sirjenje na Ovčji planini (152 m); Vrsta dela: režiser, scenarist; Produkcija: DDU Univerzum (SLO)
- 1981: Prisotnost in odsotnost oseb in predmetov (21 min 44 s); Vrsta dela: scenarist, snemalec, montažer; Produkcija: Goriški muzej (SLO)
- 1981: Rekonstrukcija izdelovanja prinela (16 min); Vrsta dela: scenarist, snemalec, montažer; Produkcija: Posavski muzej Brežice in Center za etnološki film pri Goriškem muzeju (SLO)
- 1984: Izola fragmenti 1979–1984 (23 min); Vrsta dela: scenarist, snemalec, montažer; Produkcija: Center za etnološki film pri Goriškem muzeju, Medobčinski zavod za spomeniško varstvo Piran (SLO)
- 2001: Piščalka (20 min); Vrsta dela: režiser, scenarist; Produkcija: Bindweed Soundvision; Koprodukcija: TV Slovenija (SLO)

>Nagrade:

Nagrada za najboljši kratki film Piščalka na Festivalu slovenskega filma v Portorožu 2001, in leta 2002 v Kielu na mednarodnem festivalu CineArchea, za najboljši arheološki kratki film Piščalka/Flute o znameniti arheološki najdbi iz Divjih bab. Murkova nagrada 2005.

Tomaž ZORMAN, jamar, gozdar, naravovarstveni nadzornik, vodja Naravovarstveno-nadzorne službe v JZ PŠJ.

[VEČER FILMA O NARAVI]

>Izbrana filmografija:

- 2007: Pogozdovanje Krasa (13 min 45 s); Vrsta dela: scenarist, snemalec; Produkcija: JZ PŠJ (SLO)
- 2015: Škocjanska okapn'ca (55 min); Vrsta dela: režiser; Produkcija: JZ PŠJ (SLO)
- 2017: Raziskovanje in varstvo netopirjev v parku Škocjanske jame (19 min 22 s); Vrsta dela: snemalec, montažer; Produkcija: JZ PŠJ (SLO)

Darja KRANJC, etnologinja in kulturna antropologinja, kustodinja, zaposlena v Službi za raziskovanje in razvoj JZ PŠJ.

[VEČER FILMA O KULTURNI DEDIŠČINI]

>Izbrana filmografija:

- 2007: Pogozdovanje Krasa (13 min 45 s); Vrsta dela: scenarist, snemalec; Produkcija: JZ PŠJ (SLO)
- 2009: Ročna žetev s srpi: Poskus rekonstrukcije v 21. stol. (20 min 26 s); Vrsta dela: scenarist, snemalec, montažer; Produkcija: JZ PŠJ (SLO)
- 2012: Vzdrževanje in gradnja suhih zidov: Dokumentiranje lokalne gradbene tehnike na delovnih akcijah v Škocjanu in Matavunu (25 min 16 s); Vrsta dela: scenarist, snemalec, montažer; Produkcija: JZ PŠJ (SLO)

Kaj imata skupnega Nanetova domačija v Matavunu in film

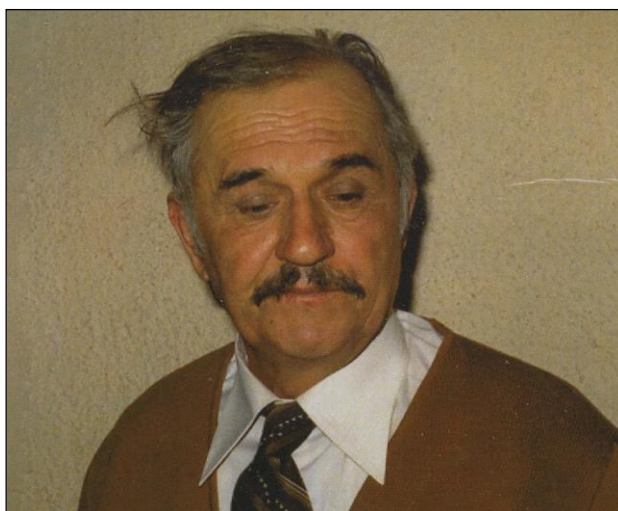
Potujoči kino Julija Bogataja

Sabina PUGELJ, univ. dipl. arheologinja

Povojna leta in še dve desetletji zatem je na Primorskem prijetno zapolnil Julij Bogataj iz Rodika s svojim potujočim kinom. S kino predstavami je začel leta 1947, kar je trajalo do njegove upokojitve leta 1970, občasno pa je vrtel filme še leta zatem. Predstave so se odvijale po celotni Primorski, občasno tudi drugod, in sicer v kino dvoranah, v toplejših mesecih pa so bili kulture deležni tudi kraji brez dvoran, kjer je priredil letni kino.

Življenjska zgodba Julija Bogataja

Julij Bogataj se je rodil leta 1914 ali 1915 v vasi Govejk nad Idrijo. Bil je drugi najstarejši izmed dvanajstih otrok. Najstarejši brat je padel med bombardiranjem v Celovcu med drugo svetovno vojno in tako je Julij kot drugi najstarejši sin začel služiti kot hlapec po okoliških kmetijah. Pod italijansko okupacijo je delal kot cestni delavec, kasneje pa je šel v italijansko vojsko in Abesinijo. Tam je služil kot fotograf do kapitulacije Italije, nato se je pridružil partizanom. Kot partizan je bil aktiven po cerkljanskem, logaškem oz. v njegovih domačih krajih. Leta 1947 je prišel na kozinsko, kjer se je zaposlil kot ekonom v dijaškem domu v Hrpeljah (Pugelj).

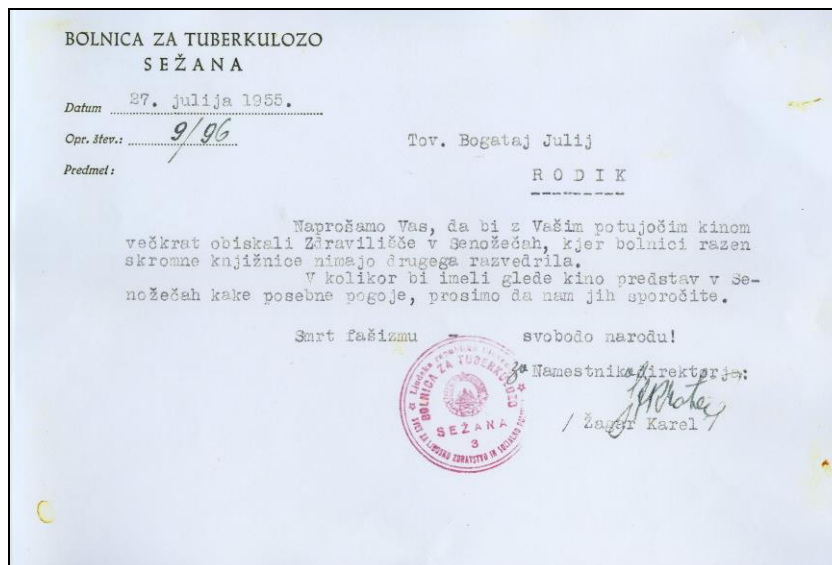

28. julija 1947 je v stari dvorani v Hrpeljah prvič zavrtel prvi film *Zdravstvuj, Moskva*.

Zanimivo pa je, da se celotna zgodba začne v Nanetovi gostilni v Matavunu št. 8. Prvi Julijev kino projektor so namreč tam uporabili italijanski vojaki na neki propagandni predstavi med katero so zbežali, Matavunec Janko Gombač starejši pa naj bi ga vzdal v zid svoje hiše skupaj s pisalnim strojem in vsemi inštrumenti za godbo na pihala in našteto skril pred Nemci. Po vojni so projektor prepeljali v Ajdovščino. Ob ustanovitvi sežanskega okraja, ki je tedaj imel sedež v Hrpeljah in na Kozini, je Pokrajinski narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje odstopil projektor Okrajnemu ljudskemu odboru Sežana in tako se je znašel v Hrpeljah. Ker je bil pokvarjen, ga je Julij peljal na popravilo v Ljubljano. Ko so ga pripeljali nazaj, so se dogovorili, da bo potujoči kino obiskoval kraje na Krasu, po Istri in Brkinih. Kasneje je Julij v svoj program vključil še vasi na Bistriškem, Postojnskem, Ajdovskem in Tolminskem. Zaneslo ga je tudi na črnomaljsko in kranjsko, še posebej ko je štiri mesece neprestano vrtel film *Na svoji zemlji*. Za uspešno predvajanje tega filma je prezidij zvezne skupščine odlikoval Julija z medaljo dela. Na III. festivalu jugoslovanskega filma v Pulju mu je trgovinska zbornica podelila posebno diplomu, Tito pa mu je podelil medaljo dela za sodelovanje pri snemanju filma *Na svoji zemlji* (Rener; Marinac).

Leta 1948 je zapustil delovno mesto ekonoma ter prešel k republiškem podjetju za razdeljevanje filmov, vendar tako, da je še vedno deloval v sežanskem okraju. Leta 1948 je podjetje za razdeljevanje filmov kupilo pri Milivoju Širci v Dutovljah star poltovornjak, na katerega je Bogataj pritrdil zvočnik. Staremu avtomobilu so baje prerokovali le še šest mesecev življenja, Julij pa je to dobo podaljšal kar do leta 1965. V šestdesetih letih mu je Tovarna optičnih in steklarskih izdelkov (TOS) iz Ljubljane na pobudo hrpeljskega kolektiva poklonila lečo v takratni vrednosti 180.000 din. S tem mu je omogočila predvajanje cinemaskopskih filmov. Ko je Julij leta 1965 pristal pri kinu delavsko prosvetnega društva Svoboda iz Sežane, je dobil tudi novejšo vozilo (Rener).

Slika 2: Vabilo Juliju za projekcije v senožeškem zdravilišču

Upokojil se je leta 1970, vendar je filme vrtel še naprej. Ob 20. in 30. obletnici predvajanja sta bila objavljena članka o njegovem delovanju, avtorjev P. Renerja in Boža Marinca, verjetno v Primorskih novicah. Prav tako sta se takrat v Hrpeljah odvijali slovesnosti na račun pomembne obletnice. Ob 30. obletnici so predvajali slovenski film *Vdovstvo Karoline Žašler*, v spomin na prvo predstavo v hrpeljski steklarni. Julij je filme vrtel do leta 1980 ali 1981, ko so v Brkinih delale mladinske delovne brigade. Umrl je leta 1987 (Rener; Marinac; Pugelj).

Slika 3: Proslava ob 30. obletnici predvajanja

Oprema

Omenjeno je bilo že, da je Julijev prvi projektor izhajal prav iz Nanetove gostilne v Matavunu. Bil je sestavljen iz treh delov, od katerih je samo osrednji tehtal 70-80 kg, zraven pa sta spadala še ojačevalec in transformator. Osrednji del je stal na stojalu in je imel dva ročaja za dvigovanje. Ko je predvajal s tem projektorjem, se je film med menjavo koluta prekinil (Pugelj).

Slika 4: Julij Bogataj s prvim projektorjem

Slika 5: Druga *aparatura*, v ozadju je vidno platno

Prvi projektor je uporabljal do sredine oz. druge polovice 60. let, ko je v Ljubljani dobil nepovratna sredstva. Takrat je kupil novo dvodelno, rusko *aparatur*. S tem projektorjem mu ni bilo več treba delati pavz. Ko se je prvi kolut bližal h koncu, to je vedel, ko so se na platnu začeli pojavljati beli krogci, je s stikalom vklopil drugega (film je običajno imel pet kolutov). Oba projektorja hranijo Julijevi sinovi v Rodiku (Pugelj).

Na fotografiji z rusko *aparatur* je vidno platno, velikosti 10 x 5 m. To ni bila navadna rjuha, temveč močnejše platno sešito iz več manjših kosov. To je bilo v času, ko je že imel na razpolago leče za predvajanje cinemaskopskih filmov, pred tem pa je bilo platno kvadratno, ker so bili filmi standardni. Na določenih lokacijah, kjer je imel projekcije, so bili klini za napeljavo vrvi za obešanje platna že pripravljene oziroma so ostali od prejšnjic (Pugelj, TZ 179/2009, Rodik).

Potujočega kina ni tvoril samo Julij in njegov projektor, temveč tudi njuno prevozno sredstvo. Sprva pa avtomobila sploh ni imel. Rener v članku ob 20. obletnici piše, da je Bogataj prevažal projektor od vasi do vasi na različne načine – s priložnostnim avtomobilom, z volovsko vprego in celo z ročnim vozičkom, čeprav za slednje pravi njegov sin Damijan, da je to malo verjetno. Prvi avto je dobil leta 1948, to je bil Fiat 514, *kamionet*, v katerem je imel tudi posteljo, da je v oddaljenih krajih, ko je odšel na teren za več dni, v njem tudi prespal. Drugi avto je dobil verjetno leta 1963, bil je ravno tako Fiat 514, le novejši tip, predelan v karavana, *mille nove* so mu rekli. Tretji in zadnji avto, pravzaprav je bil to kombi, je dobil takrat, ko drugi projektor. Avtomobili niso več ohranjeni (Rener; Pugelj).

Slika 6: Prvi avto, Fiat 54

4

Slika 7: Drugi avto, Fiat 514

Slika 8: Tretji avto oz. kombi,
Fiat 850

K Bogatajevi opremi je spadalo tudi ozvočenje na avtomobilu. Okrog leta 1960 je v trgovini *Radio Trieste* v Trstu kupil prvi zvočnik in ojačevalec. Na drugi avto je potem dodal še enega velikega in dva mala. Za oglaševanje v avtu in tudi za predstave je uporabljal običajen gramofon. Leta 1965 so se v Italiji začeli prodajati *mangia dischi* – prenosni gramofoni na baterije. Okoli leta 1970 je kupil magnetofon na trak, pred tem pa je menda uporabljal tudi magnetofon na žico (Pugelj TZ 179/2009, Rodik).

Filme si je izposojal pri distributerjih. V Ljubljani pri *Vesna filmu*, hrvaškem *Croatia filmu* in beograjskem *Avala Genex*. Od distributerja je bil odvisen jezik, v katerem so se vrteli podnapisi. Na hrbtni strani plakata iz leta 1974 je ohranjen obračun: inkaso bruto 27.000 din, najemnina filma 15.000 din, prevozni stroški 15.000 din, *Sutjeska* 30.000 din. Vstopnina je tega leta znašala 5 din (Pugelj TZ 179/2009, Rodik).

S filmi je po pošti dobil reklamne plakate, za vsak film približno pet ali šest. Zraven je dobil plakate velikega formata s slikami iz filma in fotografije standardne velikosti, ki jih je skupaj s filmi ob koncu predvajanja vračal distributerju. V roko obiskovalcem na predstavi pa je delil manjše letake na katerih je bil natisnjen naslov filma, vsebina in par slik (Pugelj TZ 179/2009, Rodik).

Julijev delovni dan

Priprave na večerno predstavo so se začele zjutraj. Takrat je Julij raznesel plakate in začel z oglaševanjem. Če je bila predstava napovedana v bolj oddaljenih krajih, kot so recimo Zabiče ali Novokračine na Bistriškem, je plakate poslal po pošti. V tem primeru je bil dogovorjen z domačinom, da mu je plakate raznesel. Zjutraj je torej začel tudi s promocijo. Po vasi je naredil dva kroga in skozi zvočnik kričeče vabil v kino. Povedal je kateri film se bo vrtel in ob kateri uri, potem pa je šel domov kuhat kosilo (Kranjc; Pugelj).

Proti večeru se je pripeljal s projektorjem, naloženim v avtomobil in včasih sam, včasih mu je kdo pomagal, postavil vso potrebno opremo. Pomagala mu je žena Slavica, leta 1967 pa mu je začel pomagati sin Damijan, ki se je sicer šolal v Novi Gorici, ampak je pol leta prakse opravljal doma, tako da je lahko edini od treh sinov pomagal očetu pri projiciranju filmov.

Začetek predstave je bil odvisen od letnega časa. Če se je film predvajal v dvorani, je bil začetek ob 20.00, 20.30, pozimi pa tudi prej. Poleti so morali počakati, da se je zmračilo, pa tudi obiskovalci, ki so čez dan delali na polju ali pašniku, so morali imeti čas, da so se šli domov uredit.

Za kino je bilo treba plačati vstopnino, ki pa verjetno ni bila visoka glede na revna povojna leta. Julijev sin Damijan se spominja vstopnic pravokotnih oblik, ki so bile dvakrat perforirane, levo in desno, v bloku po 100 kosov. Na vstopnici je pisalo *Kinovstopnica, vrsta, sedež, ...* Ko si kupil vstopnico, ti je blagajnik odtrgal levo perforacijo, pri vstopu v dvorani pa še desno (Pugelj TZ 179/2009, Rodik).

Med znanimi filmi, ki jih je vrtel, so bili: *Zdravstvuj, Moskvà, Na svoji zemlji, Mama Huanita, Nevidni človek, Vdovstvo Karoline Žašler, Bitka na Neretvi, Užička republika, ...* (Renner, Marinac, Kranjc; Pugelj).

Anekdota v Lokvi

Damijan Bogataj se spominja anekdote, ki se je zgodila v Lokvi med vaškimi otroki in Julijem: »Stric, kaj n's sp'stiste d'ns u kino z'stu'jn?« »Ja«, je rekel Julij, »d'ns z' d'nar, jutri z'stu'jn.« »Ja, ma kaj res?«, »Ja, d'ns z' d'nar in jutri z'stu'jn.« Drugi dan so prišli spet: »Stric, ma d'ns gr'jmo z'stu'jn u kino!« »Ja, ma sej s'm v'm povedou, de d'ns z' d'nar in jutri z'stu'jn!« »Ja, ma ste n's potj'gnli!«

Julko v Matavunu

Julij, ki so mu rekli tudi Juljo ali Julko, naj bi v Matavunu zavrtel samo dva filma jeseni leta 1953, ko so bili tu nastanjeni vojaki. Na Nanetvem vrtu je projiciral filma *Nevidni človek* in *Mama Huanita*. Kino so verjetno naročili sami vojaki, vendar so med obiskovalci bili tudi domačini iz Matavuna, Škocjana, Betanje in verjetno iz Naklega. Reklamiral je baje samo v Matavunu, kjer je potem postavil kino. To je bilo na današnjem dvorišču hiše Matavun št. 8A. Tam je na zid obesil platno s pomočjo palice. Gledalci so sedeli na gostilniških stoli ali pa so jih prinesli s seboj (Kranjc; Pugelj).

Sogovorniki

BOGATAJ Damijan, Rodik. BAK Albina, Škocjan. IVANČIČ Mira, Matavun. ŽNIDARČIČ Vilma in Jože, Betanja.

Viri

KRANJC Darja, TZ 177/2009, Betanja. MARINAC Božo, »Dragi ljudje, nocoj v kino!«, časopisni izrezek v lasti Damijana Bogataja. PUGELJ Sabina, TZ 178, 179/2009, Rodik; 180/2009, Matavun; 181/2009, Škocjan. RENER P., 20 let potujočega kina, časopisni izrezek v lasti Damijana Bogataja.

Vse fotografije so last Damijana Bogataja.